

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2025. 517 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

АТРОЩЕНКО Т. О. ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИЦІ	15
БАРНА Х.В., ОСТРОВКА О.В. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО КОРЕКЦІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПОДОЛАННЯ РИНОЛАЛІЇ	17
ВОЛОЩУК Б.В. , ЛІБА О. М. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ І РОЗУМОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНЯ	19
ГАВРИНЕЦЬ А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ШКІЛЬНІЙ СИСТЕМІ	21
ГИЧКА І.А. ПРО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	24
ГОРВАТ М.В., БЛЯК А.М. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА БАТЬКІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	26
ГОРВАТ М.В. БЛЯШИН М.А. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	28
ГОРВАТ М.В., ТОМИШИНЕЦЬ А.І. ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ПІДТРИМКИ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ДО ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	30
ГОРВАТ Я. В., ХУДАН А. Ю., ЛАЛАК Н. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДИТИНИ З ООП В ШКОЛІ: КОМАНДНИЙ ПІДХІД	32
ДОБОШ О.М. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ОСВІТНИХ НАУК	35
ДОВБАК О.І., ЛІБА О. М. ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	38
ЗАГОРУЙКО Людмила, ПЕТЮР Роман РОЛЬ АЛЬЯНСІВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	40
ЗОЗУЛЯ М.І. ПОЧАТКОВА ОСВІТА В СИСТЕМІ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ ТА ФРАНЦІЇ	41
КИРЛИК В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	44
КЛЕЦУН І.Б., ДОБОШ О.М. ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОСВІТНИХ УПРАВЛІНЦІВ	46
КУЛІШ А.В. МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ТЕЗАУРУС ДО ТЕМИ	49
ЛАЛАК Н. В., НЕСТЕРУК А. А., ЯКИМЕНКО Є. А. МЕТОДИЧНИЙ КЕЙС АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ: РОБОТА З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	51
ЛІБА О.М., ДОВГАНІЧ А. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	53
ЛУШПІНЬ М.П., ЛІБА О. М. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГІЇ LEGO ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА	55

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

- на рівні ЄС – консолідація політичних дискурсів, підходів і підтримки транснаціонального співробітництва у сфері вищої освіти в державах-членах, демонстрація потенціалу для підвищення якості навчання та викладання, досліджень та інновацій, а також послуг, що надаються суспільству; підвищення значимості вищої освіти та політики у сфері вищої освіти в політичному порядку денному ЄС [3].

Альянси європейських університетів відіграли важливу роль у підвищенні видимості та репутації як партнерських ЗВО, так і українських університетів на національному та міжнародному рівнях, зокрема, сприяючи покращенню позицій у міжнародних рейтингах, посиленню проведення спільних наукових досліджень завдяки можливостям транснаціональної освіти.

Альянси європейських університетів долучають у свою діяльність все більше українських закладів вищої освіти, пропонуючи інноваційні підходи до навчання та викладання, міждисциплінарність у проведенні наукових досліджень, інклюзивність та ширше залучення громад до розбудови потенціалу вищої освіти.

Література:

1. Бугров В., Смирнова К. Європейські форми об'єднання університетів — інструмент освітньої дипломатії в Україні. *Україна дипломатична*, 2024. С. 935-941.

2. Нові 14 проєктів для альянсів європейських університетів разом за участі України посилять співпрацю у сфері вищої освіти в межах Програми ЄС URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/novi-14-proyektiv-dlya-alyansiv-yevropejskyh-universytetiv-razom-za-uchasti-ukrayiny-posylyat-spivpraczyu-u-sferi-vyshhoyi-osvity-v-mezhah-programy-yes-erazmus/>

3. European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, PPMI, Grumbinaitė, I., Colus, F. and Buitrago Carvajal, H., *Report on the outcomes and transformational potential of the European Universities initiative*, Publications Office of the European Union, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/32313>

УДК 37.013.74(477:4-6ЄС)

ЗОЗУЛЯ М.І.,
магістрантка 1 курсу спеціальності 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет

ПОЧАТКОВА ОСВІТА В СИСТЕМІ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ ТА ФРАНЦІЇ

В Україні повна загальна середня освіта складається з трьох рівнів, де першим рівнем є початкова освіта, термін навчання за яким становить чотири роки. У контексті глобалізації та європеїзації освітніх процесів в Україні актуальним є вивчення досвіду організації початкової освіти у високорозвинених європейських країнах – Німеччині та Франції.

Система освіти Німеччини складається з таких освітніх рівнів, як: *дошкільна освіта* (денні ясла (0-3 р.), дошкільна освіта (3-6 р.)); *початкова освіта* (6-10 р.); *середня освіта* (школи I ступеня (Sekundarbereich I) – головна

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

школа (Hauptschule), реальна школа (Realschule), гімназія (Gymnasium), загальна школа (Gesamtschule), спеціальна школа (Sonderschule)) і школи II ступеня – *професійна освіта* (професійні школи (Berufsschule im dualen System), професійні спеціалізовані училища (Berufsfachschule), додаткові професійні училища (Berufsaufbauschule oder Berufsoberschule), підвищені спеціальні училища (Fachoberschule), професійні гімназії (Berufliches Gymnasium), фахові школи (Fachschule), школи, що надають однорічну допрофесійну підготовку (Berufsvorbereitungsjahr), однорічна базова професійна підготовка (Berufsgrundbildungsjahr)); *вища освіта* – (група А – університети (класичні, технічні, загальноосвітні), а також спеціалізовані заклади університетського рівня (вищі школи для підготовки вчителів, теологів, лікарів тощо); група В (вищі фахові школи зі спеціалізованою фаховою підготовкою); група С (вищі школи (коледжі) мистецтв і музики) [2, с. 60-65, 81].

Початкову освіту в Німеччині молодші школярі здобувають у початкових школах (Grundschule). Як зауважує О.Б. Ярова: «початкова освіта Німеччини розвивається в напрямі демократизації всіх сфер шкільного життя, створенні громадсько-державної школи, школи з новою філософією освіти та новим стилем педагогічного мислення» [3, с. 206]. Особливістю початкової школи Німеччини є те, що навчання тут розпочинається з шестирічного віку й триває впродовж чотирьох років, де перші два роки навчання становлять єдиний цикл навчання під керівництвом учителя-класовода, а в 3-4 класах навчання забезпечують учителі-предметники. Наприкінці навчання в початковій школі учні отримують від учителів рекомендацію щодо продовження навчання в одному з типів шкіл середньої освіти.

Система освіти Франції складається з *дошкільної освіти* – материнські школи –L'ecolematernelle (2-6 р.); *шкільної освіти* – початкова школа (6-11 р.), коледжі (11-15 р.) і ліцеї (15-18 р.); *вищої освіти* (університети (universites) та вищі школи). Система середньої освіти у Франції дещо відрізняється від німецької, зокрема завершується вона здобуттям ступеня бакалавра, який дозволяє вступати до закладів вищої освіти. Так, навчання в коледжі (6-3 кл., тут: відлік класів йде у низхідному порядку –З.М.) завершується отриманням свідоцтва про закінчення неповної середньої школи, після чого учні, переважно, продовжують навчання в ліцеї (другий цикл середньої освіти) (2-1-випускний клас), який може бути загальноосвітнім, технологічним, професійним, сільськогосподарським. Специфічною є й система вищої освіти Франції, яка складається з трьох циклів (*I цикл* (два роки) – завершується іспитом на одержання диплома про загальну (DEUG) або науково-технічну (DEUST) університетську освіту; *II цикл* (два-три роки) – після першого року здобувач отримує диплом ліценціата (licence), а після наступного (-их) – диплом магістра; *III цикл* – поглиблене вивчення обраної спеціальності, диплом про спеціальну вищу освіту (DESS) або поглиблену освіту (DEA) [1, с. 69-72, 74-76].

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Початкову освіту у Франції молодші школярі здобувають з шестирічного віку впродовж п'яти років. Реформування початкової освіти Франції, на думку О. Ярової, зумовлене процесами «європейської інтеграції, розширенням автономії навчальних закладів, розвитком сучасних концептуальних ідей щодо формування змісту освіти та соціальне замовлення суспільства», внаслідок чого відбувається «активне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес, удосконалення навчання іноземних мов із початкової школи, включення знань про Європу та світ у зміст шкільних предметів, формування демократичних цінностей в учнів» [3, с. 206]. Початкову освіту французькі школярі отримують упродовж двох циклів – I цикл (1-2 кл.) – навчання базових навичок і II цикл (3-5 кл.) – поглиблений розвиток навичок. Примітно, що ці два цикли накладаються на попередній (базовий цикл охоплює останній рік дошкільної освіти) та наступний (консолідує цикл накладається на перший рік навчання учнів на рівні молодшої середньої школи) [2, с. 48]. Особливістю організації навчання в початкових школах Франції є те, що навчальний тиждень має два вихідні – у середу та неділю [3, с. 331].

Отже, початкову освіту на рівні МСКО 1 молодші школярі і Німеччини, і Франції здобувають з шестирічного віку. У Німеччині тривалість навчання в початковій школі становить 4 роки, а у Франції – 5 років. У Німеччині навчання забезпечує класовод, а з 3 класу – вчителі-предметники, після завершення навчання в початковій школі учні продовжують навчання на початковому рівні середньої освіти за рекомендаціями вчителів у одному з типів основних середніх шкіл.

Література:

1. Державний стандарт початкової освіти. Київ. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> Дата звернення: 03.05.2025 р.
2. Реформування і модернізація освітніх систем країн світу XXI століття: монографія / за наук. ред. О.І. Шапран. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М. 2018. 344 с.
3. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія / О.І. Локшина, О.З. Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тищенко, О.М. Шпарик; за заг.ред. О.І. Локшиної. Київ: КОНВІ ПРІНТ. 2021. 350 с.
4. Ярова О.Б. Тенденції розвитку початкової освіти в країнах Європейського Союзу: дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Київ, 2018. 531 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/Dyser-tatsiia_YArova-O.B..pdf. Дата звернення: 29.04.2025 р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>